

jitmad finni ja kordas mõttes peast praegu loetud jõnu, — siis luges ta jälle raamatust, naise otjast peale hakates.

Krahwinna della Torreõppis Wene mit sõjaminiisteriuni jatafirja mis Peterburi jaoks määratud. Ta teadis väga heaste, kui tana Jwan furnu kombel magab — andis ta ju ise temale iveiniga paraja jao unerohu — jelle aja pruukis ta hooljaks õp-pimiseks, ja kui see aeg lähines, kus unerohu mõju wähenes, siis peitis ta raamatu jälle ettewaatlikult endise koha peale ta-gasi ja läks toiafeste oma magamise ruumi. — — —

Esimisel weebbruaril 1904. a. olivad Tokios sõjaminiistri erakabinetis kapten Kioko, kindralid Okoti ja Kujoto ja mister Broad Londonist koos. Kirjutustlaua ees istus minister Yama-Kamai ja kõneles, kuna teised poolringis tema ümber istusiwad ja põnewusega tema juttu kuulasiwad.

„Minu herrad, mister Broad toob meile täna halwa teate! Port-Arturi märgufiri on ümbermuudetud,“ ütles mi-nister.

Kioko waatas terawaste inglase otja.

„Must teie jeda teate, mister Broad?“

Broad tõmbas ühe telegrammi taskust wälja.

„See on küll weel tuttawa te märkidega, aga telegrammi üju ütleb, et nüüd märgid ümber on muudetud.“

„Siamaani on aga weel wanad märgid tarwitusel,“ waidles Kioko ikka weel umbuslikult. „Praegu jain ma just kinnipüütud telegrammi kätte. Märgid on weel wanad.“

Nüüd tuli etu koosolejate jekka. Broadi wastust ei oodanud keegi.

„Mis on?“ küüsiwad kõik kui ühestjuust.

„Ma ei jaanud weel aega teda ümberpanna,“ wastas Kioko ja otjis taskust raamatukele ja telegrammi wälja. Ta muris mõne jilmapitgu, siis luges ta pahase healega:

„Viimane telegramm. Tänahest uus jatafiri.“

Kõik waatasiwad Broadi otja.

See kehitas ainult õlajid, nagu keegi, kes ütelda tahab: „Koh, kas usute nüüd?“

Küff aega walitjes jurnawaikus toas, mida minister wiimaks järgmise küsimisega lõpetas:

„See on väga kahju. Kas teit, mister Broad, ei ole mõnda uut plaani ette wanna?“

See ei wastanud mitte koke. Viimaks ütles ta rõhuga:

"Della Torre on Port-Arturis."

"Juba!" hüüdsiwad kõik inimestades.

"Jah—ja—tema tunneb nut latalfirja."

"Ja kudas meie seda teada saame?"

"Teie?" wastas Broad wagusi. "Teie ei saaagi seda teada."

Kõllegi waikus ja pahajad ähwardawad näod.

"Ma mõistan," ütles minister. "Mui palju della Torre nõuab?"

"Della Torre? mitte kroonigi! — Aga mina —" Broad tõusis toolilt ülesse ja astus linnu lähemale. "Mäete, minu herrad, della Torre on juur idealist, tema ei tea raha-asjadest midagi, sellepärast pean juba mina äriafjude eest teisma. Latalfirja ei wõi tema mitte paberi peale ära kirjutada, see oleks kardetaw ja kahjulik. Seda ei ole ka tingimata tarwis. Della Torrel on latalfiri wiimase kui määrgini kindlaste peas ja — tema saab ka igat telegrammi näha, mis Port Arturisse tuleb, wõi sealt ära laadetakse. Tema prungib ainult minule, kui erainimejele, iga telegrammi juu meie oma latalfirjas kätte telegrafeerida ja minu käest saate teie seda teada. See on hädasohuta ja kindel."

"Aga, kes wastutab, et need telegrammid õiged on?" rääkis Riiko wahetele.

"Kas teie olete mind wale pealt tabanud?" küsis Broad ägedamalt, kui see muidu tema wiis oli.

"Meie usume teid ja mõistame teid väga heaste," walgistas minister. "Teie olete läbi ja läbi ärimees. Ütelge siis lihtsalt: Mis maksab?"

Broad istus toolile tagasi ja pani käed wahetite.

"Aga jõna — tuhat franki!"

Minister wahetas mõned jaapanikeelsed sõnad teistega. Siis pööras ta Broadi poole.

"Mina maksan!" ütles ta lihtsalt. "Aga panen omalt poolt faks tingimist ette: Teie ei tohi ilma meie nõusolemita Tokiost lahkuda, jääte vähemalt kuni arwatawa aja alguseni meie ülewaaatuse alla ja niipea, kui teie meid meelega eksiteedele taheta juhtida, lajeme teid kui latalfuntajat wõltside tõmmata."

"Aga olge nõnda lahked!" wastas Broad põlgawalt mearatades.

"Ja kes toimetab teile telegrammid kätte?"

"Kõegi hea sõber."

„Napier eks ole tõsi?“ naeratas Kioko.

Broad jureks oma imestuse tagasi ja mõttles kiirelt järele, mil teel küll jaapanlased Napieri tunnewad.

„Tublid poisid — Mac ja Joe!“ ütles ta siis kindel olles, et naelapea pihtra trehwab.

Jaapanlased naeratasiwad wastujeks.

Broad tõusis ülesse.

„Beel üks palwe, minu jõbranna nimel. Tema palub mind, etjalents, teid tungiwalt paluda, jelleks wiibimata jammuid teha, et noor lord, teda Inglise walitsjus etjifombel finni hoiab, priiks lastatie.“

Sõjamineister oli jellega nõus ja Broad lahkus koos-olefult.

„Ei ole tõeste mingit mõtet, jeda lordi pisemalt finni hoida,“ arwas Kioko. Minister naeratas.

„See oli ju della Torre joow, et ta wangi wdeti! Oli ju arwata, et ta süüta on. See on alles naine!“

„Mina wditleks ta parema meelega ennem rügemendi wenelaste, kui jelle üfsiku naise wastu,“ arwas kindral Skoti naerdes.

Beel jelsamal päewal päewal palus Jaapani walitsjus telegrafi kaudu Londoni sõjamineisteriumi, lord Burtoni asja äraldõpetada ja jeda ennaft priiks lasta, jekt et tõik kahetjemije wäärt etjitus olla, milleks nemad oma waleteadetega juit Tokioft põhjust andnud. Ühtlasi passus Jaapani walitsjus kahjutaju igas kõrguses

Inglased lajfiwad endale muidugi mõista tubliste tajuda.

Arhwinnaft jissejseatud teadete poist, Tokio ja Port-Arturi wahel, täitis oma ülesannet laitmata. Napier rändas igatjugu wäljamõeldud ülikondades mõlemate linnade wahel edasi ja tagasi, eht Broad jõitis temale mõnesse kotturäägitud kohta wastu ja tõi tema käest telegrammid ära.

Mitte üks telegrammi ei peajenud Port-Arturisse, ilma et della Torre jeda näinud ei oleks. Selle eest murekses juba Zwan Iljowitsh, kellele jee lõpmata palju nalja tegi, kui tema ilus pruut, jeda ta iga päewaga palawamalt armastama hakkas, meeltärabeitlikka katjeid tegi, jalafirja ülesjelugeda püüdis.

„Mudishinnu — jinnu dike nini on — naine!“ hüüdis ta jarnajel korral rõemjalt. „Ea ei tea ju mitte ühe jdnagi tähendust! Kas tahad ma ütlen julle?“

Wõib olla, et ta oleks ütelnud, - wõib olla ka mitte, aga della Torre ei lasknud asja niifangele minna.

"Ei, ei, minu tallise. See tõik - aga ära oma teenistust unusta. See oleks ju sinu kohustest üleastumine!"

Selle üle rõdemustas Jwan Mjawiitsh jälle wäga ja ta oleks oma elu annud oma auuia Gamille eest, nagu ta teda mõtetes nimetas.

Telegrammid, mis nüüd iga päew jellel teel Tokiosse jõudsiwad, äratajsiwad sõjaminiisteriumis palawikujarjade tegevuse elule. Sel ajal oli wiimane lõpulik läbirääkimine Peterburi ja Tokio wahel käimas, ja Port-Arturi telegrammidest saiwad jaapanlased selgeste teada, et wastast ainult jelleks wõimalikult kaua püüatakse tagasi hoida, et ise oma ettevalmistustega lõpule jõuda - ja siis läie jõuga wastase peale langeda. Jga käiu siin Peterburist oli lühidelt kokkuvõetult ifka: "Olge walnis - olge walnis - olge walnis!" Ja kudas krahwinna erateadetest selgus, ei olnud Port-Arturis kedagi ega midagi walnis.

Tokio sõjaminiisteriumis peeti igapäew koosolekuid. Admiramid ja kindralid istusiwad jagedaste jüdaööni töö juures. Della Torre teated oliwad iga töö otse juures mõelduandiwad. Broad oli miniisteriumis igatiuiega oodatud külaline.

22. weebruari hommikul tõi Broad miniisteriumisise teate, mida seal juba ammuigi oodati, mis aga nüüd ometi tõik sipelga peja kombel kihama pani. Broad tõi seekord Napieri ühes ja mõlemad wõtsiwad koosolekust ühes admiralide ja ministritega osa. Koosolek tuuris kaua. Wiimaks läks Napier weikese täisjoonistatud paberiga rutuste miniisteriumist minema. Broad jäi Tokiosse paigale, Napier aga murettes ruttu uued wõderad riided ja ruttas Port-Arturisse tagasi. - Miniisteriumis jäi waikejemaks. admiralid ja kindralid ladijsiwad üksteise järele. Suurte jekelduste järele aius üheäralik rõhuu waike - waike enne häwitawat tormi. Ainult telegrafi apparatidel ei olnud rahu; need lõksusiwad wahetpidamata, jdonumetoosjad tuliwad ja läksiwad ja kürtäikjalad jooksiwad, nagu oleks neil tiiwad jalgade küljes. Küik on tangenud! Ja juurel Wenemaal ei olnud jellest ainuigi!

XI.

Boris Zmwarow ei olnud Prantseuse jaadiku jõulupidust jaadik, mis Peterburis peeti, della Dorrest enam midagi kuulnud. Mõit tema kirjad tulivad linniselt tagasi ja kõigi järeleuurimiste peale ei saanud ta paremat wastust, kui „ära reisinud on; teadmata fuhu!“

Teenistusest lahkumise palwet ei olnud ta weel jisse andnud, hakanuses tahtis ta Camille esimest kirja äraoodata—päraft jättis ta jelle nõu hoopis katki.

Õhteks lootis ta ifka, et Camille jaab äkitselt Londonisse ilnuma, et temale headmeelt teha. Aga nädal kadus nädala järele asjata ootuses. Ja et lord Burton wanat wiiji jäljeta kadumaks jäi, tõusis endine kohtlus tema jüdamas wägewalt elute. Nüüd, kus Camille nõiduw waade enam tema peal ei wiibinud, leidis ta jälle Claire Nihtoni juttu tõewärwilise olewat. Kui Camille ometi waentase jalakuulaja oli? Kui ta praegu Burtoni juures wiibis? See mõte tegi teda pööraseks; ta oleks oma elu wõtnud, kui mitte mõte kättetajumise peale teda jalal ei oleks hoidnud. Ei—nii hõlpsaste ta neil tee pealt eest ära ei lähe. Enne tarwis kättetajuda!

Need oliwad mõtted, mis teda wõd kui päewa piinasiwad.

Wahel tahtis ta jälle kõike Peterburisse teatada—terwet tõtt —. See maksaks tema pea — juurt oma elust ta ei hoolinud, aga siis oleks temal wõimata jelle alandawa pettuse eest kätte maksta! Tema kõige pühamate tundmustega on nemad alatult mänginud — ei jeda ei tohi ei wõi ta kättemaksmata jätta. Ja jellepärast waitis ta — kannatas ja ootas paremat aega. Nõnda läksiwad seitse nädalit mööda ja 25. weebuar jõudis kätte.

Waitielt kiikus Wene sõjalaewastik Port-Arturi ees me-repinnal. Weikesed aurulaewad sõitsiwad linna ja laewastiku wahet. Siit ja sealt kuulduis üksikuid komandu hüüdeid. Nõnda laewa süüriti, teiste peal tehti harjutusi. Ngolpool oli harilik igapäewane töö ja liikumine. Uhe laewa komandant pühitjes täna, 25. weebuaril oma nimepäewa. Seda tähtsat sündmust taheti täna toreda piduga mälestada. Sellepärast joofsiwad madrusjed nüüd juba paraademundris laewael ja rõemustasiwad tänase püha ja õhtul oodetawa wiina üle. Õhtul pidi juur pidu „Wolga“ peal

pühitsetud jaama ja terve laevastiku ohvitserid ühes oma naisterahvastega, ehk nendega, seda nemad lihvõtta soovitiwad, — olivad pidule palutud.

Hämariku ajal pidi pidu peale hakkama. Praegu oli veel oja madruksid laewa ehitamise kallal libedaste töös. Laevamastid ehitati rikkalikult laternate ja kirju lipufestega ära. All laevamunniis harjutas laewa muusikafoor ja mängis õhtul tarwitulewad tantjutükid läbi.

Õhtul fogus läikiv jeltakond „Volga“ peate kofku. Rikkalikult taetud laua ümber wõis neid kõiki koos jilmitseda. Meesterahwad univormis, naisterahwad kõige toredamates ülikondades, wiimase Pariisi moe järele. Mumplatši peal laua otjas istus komandant. Võnuias tujus wastas ta alalõpmata terwituste peale, wõrastega klaasijid kofku lüües. Wida rohkem wahunwein wähenes, seda rõemjamaiks meeled muutujiwad. Kella kümne ajal olivad juba kõik rõemjad nagu wõinädatal. Nali ja naer kõlas wahetpidamata.

Kõige wallatum teiste hulgas oli aga krahwinna Camille dessa Torre. Jwan Aljawitsh tema kõrwal jãras õnnest ja rõemust — Camille lõbus tuju oli tema põlema jüüdanud — wõi oli wahunwein jeal jüüdi — wõib olla ka mõlemad?

Kella üheteistkümneme ajal tõusiwad pidulised lauaft üles ja fogujiwad juurde jaali — tantjule. Kui tants algama pidi, leiti et paarijid õiete wähe oli, palju wähem kui neid lauas oli olnud. Paljud olivad kajutisje peitu pugunud, et natukene lauawäsimust wäljapuhata.

• See leidus äratas tantjusaalis wiibivate hulgas lõpmata naerulaginat. Wiimaks tuli kapten toreda mõtte peale. Ta lastis trummimehe tulla ja iga kajuti ukse taga müra lüüa.

Ühes toredas kajutis puhkas Jwan Aljawitsh kofka peal ja tema kõrwol istus Camille. Ta pigistas ja juundles krahwinna weikeft käeleft, kuna jee tema palgeid paitas.

„Mis kuradi lãrm jee on?“ hüüdis Jwan Aljawitsh ja tahtis ülesje karata, kui trummilööja parajaste nende ukse ees nii kõwaste kofkufogumise signali andis, et üheft laewa otjast teije jelgeste kuulda oli ja täifudeft mitmekordjelt wastu kõlas.

Camille tahtis naeru kätte ära jorra.

„Kofku kutsutakse! Ha-ha-ha! Ei tea, kus tormijõofinte teid muusikafoori ja iludušte jaatel ometi jaata tahetakse? Ha-ha-ha! Aga nüüd ei lähe ja mitte ülesje! Lase nad mäs-jata. Jää jüa ja — mina jään jinu juurde.“ —

"Derweks böks?"

Camille kargas püüsti ja peastis ennaft punastades Iwani kätte wahelt lahti.

"Iwan!" ta waatas häbenedes ja etteheitwalt tema otja.

Reiniist punetawa näoga tõusis Iwan Aljawitsh toiku pealt ülesse, istus leentooli peale ja tõmbas Camille oma põlwele peale.

"Kallifene!" jostistas ta palawalt, "miks ei laje ja meid õune maitjeda. Ma sahtlen peaaegu sinu armastuse juures!"

Camille lõi filmad maha.

"Ara räägi nii, Iwan! Sa tead küll, kui wäga ma sind armastan! — Ja kui sina mind niijama armastad, siis peab sinul kannatust olema — vähemast niikana — kui meie laulatud oleme."

Kallifene aega istusiwad mõlemad waitides. Igaühel oli ise oma mõtetega tegemist. Äkitselt jurus Iwan iluja naise oma põhjuwa rinna wastu, pani oma juu tema kõrwa juurde ja jostistas waewalt arusaadawalt: "Camille — Camille — ülewel on ometi wõeraid enam kui tarwis — ja preester on ju ka ülewel. Tule — lajeme ennaft laulatada — weel täna! Kallifene — tule!"

Mõwemine ja kõwemine pigistas ta Camillet oma kaenlasse.

Mõnemuhelt wilkjasas üle krahwinna näo armukeste sõnu kuuldes. Siis waatas ta wargjel wiisil muriwalt Iwani, et näha, kas ta tõeste nii mõtleb, kui räägib.

"Aga Iwan —" katjus ta moedu pärast wastupnigelda. Iwan nägi aga krahwinna näost, et tema ettepanek armulijelt wastuwõetakse ja julgus Camille juu mujuga sinni, et kõit pikemad jeketused forraga äraldõpetada.

"Ara mõtle enam midagi — tule kallifene — meie oleme ijegi asjata liig kaua wiinitanud," kutjus Iwan.

Camille wõttis tema kaela ümbert sinni, jurus oma pea tema õla najale ja jäi natukejeks ajaks liikumatalt seisma. Olesks waene Iwan Aljawitsh aimanud, misjuguised koledad plaanid furatlisku naise peas keerlesiwad, ta ei olesks millegi hinna eest lae: alaele läinud. Aga loomulikult ei olnud temal jellest aimugi, mis jelle iluja otjaesise warjul walmines. Ja kui Camille nüüd kindla sõnaga. "olgu siis — läheme!" oma nõusolemist teada andis, siis uskus Iwan, et tema jee kõigeõnnelikum inimene maakera peal on. Mõemu joowastuses kandis ta Camille kätte peal laewatrepiist ülesse ja alles

wastutulewate tuttawate inestuje hüüid tõi hullumeelie armas-taja niivõrt meelemärfuiele, et ta oma armjama wiisakalt fäe fõrwale wõttis.

Laewalael näitas, nagu oleks trummipõristamine tõeste aidanud. Meeste- kui naisterahwad oliwad peaaegu kõik tantsumaalis koos. Muusikafoor mängis parajaste waltierit ja ifka rohkem ja rohkem paariid ilmus tantsumõrandale. Iwan Iljawitshi ilmunist ei pandud juures taalis üleüldises tantsumõrinas keegi tähelegi.

Õnnelik peigmees otjis mõningad tuttawad lülesie, jättis Camille nende jeltsi ja läks ise preestert otjima, keda ta ta warsti juitietamie toast weinipudelite tegant leidis.

Oli tõeste ijeäralik laulatus, mis jeal Wenemaa kõige parema joomuslaewa „Wolga“ lael pühitieti. Laulatus ja pidu, millest juur ma ilin midagi kuulnud ei ole, jelt ainult üks inimene jäi elusse, kes jellest jutustada wõis — ja jellel ühel oli põhjust küllalt waitida.

Preester täitis laulatusekombe ja õnnistas pruudi ja peigmehe imeheks ja naijeks, kuna kõik pidulised ümber ringi seijiwad ja pühalikku toimetust waguvalt pealt kuulajiwad.

Waewalt oli aga püha talitus lõpetatud, kui kõik pulmalised wagadust murka wijates walju hurraa hüüetega noorepaarile õnnejoowima ruttajiwad.

Kuttu jeati lendaw puhwet käima ja nüüd järgnes terwiijejook terwiijejoogile. Hurraahüüetel ja elada lahkumisel ei olnud lõppu. Wiimaks hakkas muusikafoor riigilaulu mängima ja terve jeltskond laulis kaaja.

Camille ei unustanud ka waeieid matruieid ära, kes laewa taga tefi peal wiina riipajiwad.

„Punaft weini ja põletatud wiina joldatitele ja madrustele, niipalju kui nad joowiwad — alamohwitjeridele wahnweini!“ käskis krahwiina.

Niiwiisi tühjendati wiimane kui pudel ära, mis riistalus laewa tagawaralambris leidis. Camille ise murettes jelle eest, et iga mees niipalju jõi, kui ta jõudis ja findlaste rohkem, kui ta kanda juitis.

Wahi peal olew madrus, kes tund hiljem — kejkõõtumil — kella pidi helistama, nagu jee laewade peal pruugiks on, puhkas kui jurnu masti najal. Keegi ei paanud jeda tähelegi.

Niijama wähe tähelepanemist äratas jee, et noorpaar piduliste hulgaft ära kadus. Zurem hull ei pannud jeda tä-